

Registratienummer: 25.111595

Aan Verenigde vergadering
Van Dijkgraaf en hoogheemraden
Portefeuille Harry Kortman en Rogier van der Sande
Onderwerp Samenvatting Naleving uitvoeringsprogramma 2026 (NUP2026)
Datum 16 december 2025

Waarom krijgt u deze memo

Dijkgraaf en hoogheemraden hebben 16 december 2025 het Naleving UitvoeringsProgramma 2026 (NUP2026) vastgesteld met daarin de inzet voor 2026 en een beknopte terugblik over januari t/m oktober 2025 op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Middels deze memo wordt u geïnformeerd over de inhoud van het NUP 2026.

De uitgebreide terugblik over heel 2025 wordt in het eerste kwartaal van 2026 aan D&H voorgelegd.

Wat is het belangrijkste

We informeren u over de inhoud van het NUP 2026. Deze wordt als samenvatting in de bijlage aan u gepresenteerd.

Terugblik januari - oktober 2025

- Het aantal vergunningsaanvragen, meldingen en planadviezen is met ruim 20% toegenomen t.o.v. 2024.
- Het percentage tijdige afhandeling van vergunningen is gestegen van 50% in het eerste kwartaal naar 90% in de maand november.
- Bij toezicht is het gemiddeld naleefpercentage voor uitgevoerde controlebezoeken in 2025 met 3% beperkt lager dan in 2024 en bedraagt 92%. De doelstelling van een naleefpercentage van tenminste 95% is hiermee niet gehaald.
- We zijn steeds beter in staat om efficiënter toezicht uit te voeren. Zo zijn in de agrarische sector meer ernstige overtredingen geconstateerd m.b.t het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in vergelijking met het voorgaande jaren.

Uitvoeringsprogramma 2026

- We blijven 'Water en bodem sturend' centraal stellen in de ruimtelijke ordening.
- Er wordt hoge prioriteit gegeven aan VTH-activiteiten in relatie tot de KRW.
- We leveren een bijdrage aan de aanpak baggerachterstand overig water. In 2026 ligt de focus op het uitwerken van de in 2027 te hanteren handhavingsstrategie en het starten van het inpeilen van watergangen.
- We maken (aanvullend) gebruik van moderne technieken om daarmee effectiever en efficiënter toezicht te houden, zoals drones, satellietbeelden en vliedsurveillance.

Landelijke ontwikkelingen

De samenwerking tussen Rijnland en de NVWA is versterkt door:

- De samenwerkingsafspraken tussen de waterschappen en de NVWA zijn aangescherpt. In het najaar van 2025 zijn de afspraken door Rijnland bestuurlijk ondertekend en treden daarmee per 1 januari 2026 in werking.
- Eind 2025 is de regelgeving voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie aangepast. In 2026 melden we aan RVO/NVWA, binnen onze bevoegdheid, geconstateerde overtredingen van het niet naleven van de geldende GLB-regelgeving.

In 2026 gaan we inventariseren op welke wijze VTH een bijdrage kan leveren aan de omgevingsdiensten, om ervoor te zorgen dat indirecte lozingen beter geregeld kunnen worden.

Zie voor een toelichting de samenvatting hieronder.

Vervolg

De VV wordt jaarlijks geïnformeerd over het door D&H vastgestelde NUP voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

SAMENVATTING

In het Naleving UitvoeringsProgramma (NUP) beschrijven we de activiteiten die in 2026 worden ondernomen om het gedrag van burgers, bedrijven en medeoverheden zodanig te beïnvloeden dat het Rijnlandse beleid wordt nageleefd. Het NUP2026 bevat het uitvoeringsprogramma voor 2026 op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en een beknopte terugblik over januari t/m oktober 2025. De uitgebreide terugblik over heel 2025 wordt in een separaat document vastgelegd.

1. TERUGBLIK 2025

Planadvisering en vergunningverlening

In 2025 is het aantal vergunningsaanvragen, meldingen en planadviezen met ruim 20% toegenomen. Deze stijging hangt samen met grote infrastructurele projecten, zoals op Schiphol, en een verhoogde aantal aanvragen vanuit nutsbedrijven als gevolg van de energietransitie.

In de periode t/m november 2025 is ruim 54% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2024 lag dit nog op 69% van de aanvragen. Belangrijke oorzaken van deze afname zijn de sterke toename in het aantal aanvragen en meldingen, de langdurige uitval van 4 ervaren medewerkers en de complexiteit van nieuwe aanvragen.

Om de werkdruk te verlagen en de doorlooptijden te verbeteren, zijn vanaf juni 2025 gerichte maatregelen genomen. Deze aanpak heeft geleid tot zichtbare resultaten: de werkvoorraad is gereduceerd van 365 openstaande aanvragen begin juli 2025 naar 150 openstaande aanvragen op 1 november 2025. Het percentage tijdige afhandeling steeg van 50% in het eerste kwartaal naar 90% in de maand november.

Het opnieuw beoordelen en herzien van vergunningen en maatwerkbesluiten voor lozingen in oppervlaktewater ligt op koers om eind 2026 90% van de dossiers volledig te hebben herzien. Tot oktober zijn 33 van de in totaal 100 dossiers in behandeling genomen.

Controlebezoeken

In 2025 hebben we over de eerste tien maanden in totaal op ca. 770 locaties controles uitgevoerd. Voor heel 2025 zullen naar verwachting op ruim 830 locaties controles worden uitgevoerd. Dit is aanmerkelijk meer dan in 2024 toen bij 600 locaties controles zijn uitgevoerd. Dit zijn controles in de agrarische sector, overige lozingen en Keur-gerelateerde activiteiten.

In het NUP2025 is aangegeven welke activiteiten in 2025 zouden worden uitgevoerd. In de praktijk is het niet gelukt om alle genoemde activiteiten uit te voeren. Zo zijn in de glastuinbouw minder controles uitgevoerd dan was voorzien. Hetzelfde geldt ook voor de controle op overige (niet-agrarische) lozingen. In de glastuinbouwsector is bij ruim 81 bezochte locaties geconstateerd dat de bedrijfsactiviteiten waren beëindigd door o.a. een andere bestemming (zoals nieuwbouw/bedrijfsterreinen). Het agrarisch bedrijvenbestand is hierop geactualiseerd. In 2026 zal extra aandacht worden besteed aan het actualiseren van het agrarisch bedrijvenbestand, waaronder het uitwisselen van gegevens met de diverse omgevingsdiensten.

Mede gelet op het feit dat waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelen in de Nota naleving 2024 als topprioriteit is aangemerkt, is in 2025 extra tijd (2 fte) gereserveerd voor toezichthoudende taken op het gebied van waterkwaliteit. Deze fte's hebben echter niet al hun tijd kunnen besteden aan waterkwaliteit (waaronder toezicht op overige niet agrarische lozingen), door vertrekkende collega's en het inwerken van nieuwe collega's. In 2026 zijn deze fte's wel volledig inzetbaar voor waterkwaliteit.)

Naleefpercentage

Het Rijnlandse naleefbeleid (Nota naleving) richt zich op het voorkomen van ongewenst gedrag en op het stimuleren van gewenst gedrag.

Het gemiddelde naleefpercentage voor uitgevoerde controlebezoeken is in 2025 met 3% beperkt lager dan in 2024 en bedraagt 92%. De doelstelling van een naleefpercentage van tenminste 95% is hiermee niet gehaald. Het

naleefpercentage is het percentage van vergunde of gemelde activiteiten zonder overtredingen bij een eerste controlebezoek. Indien ook de administratieve controles worden meegenomen, is een geringe vermindering van 1% te zien ten opzichte van het voorgaande verslagjaar.

Surveillance

Middels surveillance zijn vijftien illegale activiteiten geconstateerd, waaronder het dempen van water, het aanleggen van verharding zonder daarvoor vooraf compenserend water aan te leggen, het onttrekken van grondwater en lozen van afvalwater in oppervlaktewater. Via de inzet van handhaving zijn alle overtredingen opgeheven en is in een aantal situaties strafrecht toegepast.

Toezicht gebruik gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen

In het voorjaar van 2025 zijn alle percelen in het bollengebied gecontroleerd op de naleving van de voorgeschreven teeltvrije zone en op de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen in de teeltvrije zones en sloottaluds. Er zijn 9 ernstige overtredingen geconstateerd bij deze perceelsgewijze controles in het bollengebied, wat een relatief hoog aantal is ten opzichte van voorgaande jaren. Omdat in 2025 wederom relatief veel ernstige overtredingen zijn geconstateerd in het bollengebied, zal de perceelsgewijze controle worden herhaald in 2026.

Tijdens de reguliere agrarische surveillance in de openteelt sectoren zijn tot november eveneens 9 ernstige overtredingen geconstateerd met betrekking tot het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen. Van deze 9 ernstige overtredingen zijn er 3 in het bollengebied geconstateerd.

Van 12 van de in totaal 18 ernstige overtredingen is een proces-verbaal of een rapport van bevindingen opgemaakt en voor verdere afhandeling toegestuurd aan respectievelijk het OM of de NVWA. De overige 6 ernstige overtredingen worden in de loop van 2025 afgehandeld.

Sanctioneren

Handhavingsverzoeken

In 2025 zijn tot november in totaal 14 verzoeken ingediend om handhavend op te treden. Het aantal verzoeken is vergelijkbaar met voorgaand jaar toen 18 verzoeken zijn ingediend. De meeste verzoeken (11) hadden betrekking op het watersysteem en 3 op het onttrekken van grondwater. Een soortgelijke verdeling was ook te zien in 2024.

Bestuurs- en strafrechtelijke handhaving

Net als in voorgaande jaren is het bestuursrechtelijke handhavingsinstrument vooral ingezet bij inspecties op de naleving van het dagelijks onderhoud aan watergangen (schouw). In november is gestart met het uitvoeren van de najaarschouw. De resultaten van deze schouw zijn niet in deze samenvatting opgenomen en zullen in de terugblik over heel 2025 worden opgenomen.

In het eerste kwartaal van 2025 zijn de geconstateerde overtredingen van de in 2024 uitgevoerde najaarschouw verder afgehandeld. Daarbij zijn 155 bestuursdwangbeschikkingen opgelegd waarvan er 8 hebben geleid tot daadwerkelijke uitvoering van de bestuursdwang.

Verder zijn er in 2025 in totaal 3 (preventieve) lasten onder dwangsom en 1 gedoogbeschikking opgelegd, ten behoeve van het gedogen van werkzaamheden in relatie tot kadverbeteringstrajecten. Daarnaast is er 1 last onder dwangsom opgelegd wegens een te smalle teeltvrije zone in de bollensector, welke inmiddels is beëindigd

In de strafrechtelijke handhaving zijn minder zaken in behandeling genomen om te onderzoeken of bestraffing volgens de sanctiestrategie in aanmerking kwam. Tot november 2025 zijn 10 zaken onderzocht; in 2024 waren dat er 14. In totaal is tot november 2025 bij 3 casussen proces-verbaal opgemaakt en voor verdere afhandeling verstuurd naar het OM. Er zijn nog 3 ernstige overtredingen in onderzoek. Er is strafrecht toegepast bij illegale lozingen in oppervlaktewater, illegale grondwateronttrekkingen, dempingen en het niet voldoen aan bevel of vordering.

Samenwerkingsafspraken NVWA

De samenwerkingsafspraken tussen de waterschappen en de NVWA zijn geactualiseerd. Per 12 september 2025 zijn deze afspraken vastgesteld door de CWW (UvW). In het najaar van 2025 zijn de afspraken door Rijnland bestuurlijk ondertekend en treden daarmee per 1 januari 2026 in werking. Het betreft afspraken over overlegstructuren en actualisatie van al bestaande werkafspraken voor wat betreft toezicht en handhaving, in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (diffuse bronnen).

2. UITVOERINGSPROGRAMMA 2026

De activiteiten voor 2026 zijn ingedeeld naar de hoofddoelen van Rijnland: waterveiligheid, voldoende water, schoon en gezond water en waterketen. Dit sluit aan bij de indeling van de bestuursprogramma's binnen Rijnland en het waterbeheerprogramma (WBP6). Activiteiten die programma overstijgend zijn, hebben we apart opgenomen.

Bij het vaststellen van het programma voor 2026 is de Nota naleving 2024¹ (bestuurlijk vastgesteld op 3 september 2024) als uitgangspunt genomen. Deze nota vormt het strategisch beleidskader voor het vergunningen-, toezichts- en handhavingsdomein. In de Nota naleving 2024 is vastgelegd dat het uitvoeringsprogramma en de keuzes die daarbij worden gemaakt, worden vastgesteld via een prioriteringsstrategie die gebaseerd is op een probleemanalyse. De probleemanalyse is niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar en is als bijlage bij het NUP2026 toegevoegd.

In 2026 wordt extra aandacht besteed aan de onderwerpen 'Water en bodem sturend', de aanpak van de baggerachterstand in overig water en de inzet van VTH in relatie tot de KRW.

2.1 SPECIALS

Water en bodem sturend

In 2026 blijft Rijnland het principe 'Water en bodem sturend' centraal stellen in ruimtelijke opgaven, in lijn met het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6) en het coalitieakkoord 'Rijnland op Peil'. Hierbij wordt gestuurd op ruimtelijke keuzes die passen bij de natuurlijke kenmerken van het gebied, zoals bodemopbouw, waterhuishouding en klimaatrisico's.

Voor 2026 staan de volgende acties gepland:

- De wijze waarop Rijnland goed kan aansluiten op de omgevingstafels wordt door VTH in samenwerking met team Strategie, Proces en Relatie (SPR) uitgewerkt.
- Toepassen en verder ontwikkelen van het toetsingskader waterkwaliteit en het instrument voor de weging van het waterbelang (WWB) voor planvorming en vergunningverlening. Rijnland brengt hierbij duidelijke instructieve kaders in voor ruimtelijke ordening, zodat water en bodem leidend zijn bij de afweging van ruimtelijke keuzes.
- Uitwerken van een monitorings- en evaluatieplan voor de toepassing van 'Water en bodem sturend', met ruimte voor bijsturing op basis van praktijkervaringen (PDCA).
- Actieve samenwerking bij beleidsontwikkelingen rond 'Water en bodem sturend' aangaan met gemeenten, provincies en andere partners in samenwerking met de procesadviseurs en relatiemanagers van het team.

Aanpak baggerachterstand overig water

In het coalitieakkoord 2023-2027 is aangegeven dat baggerachterstand in de overige wateren zal worden aangepakt. Uitgangspunt is dat we met een actieve diepteschouw (voorlichting, advisering, toezicht en waar/indien nodig handhaving) de onderhoudsplichtigen aanspreken op hun verantwoordelijkheden zoals beschreven in de legger. In 2025 is de strategie voor de aanpak van de baggerachterstand door het bestuur vastgesteld. In 2026 wordt gestart met het inpeilen van watergangen in 5 startgebieden/polders.

Medio 2027 zullen de watergangen in de vijf startgebieden worden ingepeild, om te bepalen of ze voldoen aan de leggerdiepte. Mocht niet aan de juiste diepte worden voldaan, kan er bestuursrechtelijk handhavend opgetreden worden. De daarbij te hanteren handhavingsstrategie zal in 2026 worden opgesteld. V&H is nauw betrokken bij dit project en zal daarvoor de gewenste bijdrage leveren.

¹ Zie: [Nota naleving 2024 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#).

Inzet VTH in relatie tot KRW

In 2025 heeft Rijnland geïnventariseerd welke maatregelen een bijdrage kunnen leveren voor het bereiken van de KRW-doelstellingen. De rol van VTH in relatie tot de inzet voor het KRW-doelbereik wordt hierbij nauw betrokken en heeft al geleid tot een aantal concrete acties.

Optimaliseren toezicht en handhaving

Bij toezicht en handhaving op agrarische lozingen wordt meer gericht gebruik gemaakt van monitoringsdata van Rijnlandse meetnetten. Met de data kan gerichter toezicht plaatsvinden om de oorzaak van hoge waarden aan gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten op te sporen.

Daarnaast onderzoeken we in 2026 op welke wijze toezicht en handhaving op lozingen van agrarische bedrijfsterreinen in met name de bollenteelt en dierhouderij efficiënter kan worden uitgevoerd. In 2026 zal voor deze lozingen een handelingskader worden opgesteld en zal indien nodig een bijdrage worden geleverd aan een voorstel voor aanpassing van de Waterschapsverordening.

Daarnaast is in augustus 2025 gestart met de pilot 'Datagericht toezichthouden'. De pilot omvat aanvullende monitoring, waarbij na constatering van een normoverschrijding op een meetpunt, gerichter toezicht gehouden wordt in dat deel van de polder waar de hoge concentraties vandaan komen. De pilot zal tot augustus 2026 duren en daarna geëvalueerd worden.

Prioritering toezicht en handhaving

Voor de prioritering van (met name agrarische) activiteiten maken we waar mogelijk gebruik van de resultaten van Rijnlandse meetnetten. Ook gaan we in 2026 onderzoeken wat verdere mogelijkheden zijn om toezicht efficiënter in te zetten in relatie tot het behalen van de KRW-doelstellingen.

Toetsingskader regionale wateren

In 2024/2025 is een nationaal 'toetsingskader waterkwaliteit voor regionale wateren' ontwikkeld, dat handvatten geeft voor het beoordelen van de effecten van verschillende activiteiten in en rondom het watersysteem op de waterkwaliteit. Dit toetsingskader zal bijdragen aan de behoefte van een eenduidige en gestructureerde manier om vergunningaanvragen/ maatwerkvoorschriften in relatie tot de KRW-doelstellingen te beoordelen. In 2026 zal het toetsingskader worden getest en waar nodig worden bijgesteld. Daarnaast zal binnen Rijnland worden nagegaan wat nodig is om het toetsingskader te implementeren in het vergunningverleningsproces.

Aandacht indirecte lozingen

In 2025 is op initiatief van de provincie Zuid-Holland een project gestart, gericht op het op een hoger plan brengen van de huidige inzet op de wettelijke VTH-taken voor indirecte lozingen van de betrokken bevoegde gezagen. Rijnland is bij dit project aangesloten.

In de provincie Noord-Holland is een soortgelijk project opgestart. Ook hier inventariseren we in 2026 op welke wijze VTH een bijdrage kan leveren aan de omgevingsdiensten, om ervoor te zorgen dat indirecte lozingen beter geregeld kunnen worden.

2.2. PROGRAMMA OVERSTIJGENDE ACTIVITEITEN

Communicatie aan de voorkant

We zetten communicatiemiddelen in om naleving van wet- en regelgeving positief te beïnvloeden. In 2026 gaan we extra inzetten op communicatie in relatie tot het behalen van KRW-doelen. Aan de hand van een toezichtkalender worden de resultaten van toezicht en handhaving extern kenbaar gemaakt.

De wijze waarop we communicatie inzetten met betrekking tot VTH-activiteiten leggen we vast in een communicatiestrategie.

Planadvisering

We adviseren ketenpartners en initiatiefnemers en geven, indien noodzakelijk, binnen de wettelijke termijnen een formele reactie op (omgevings-)plannen. Daarnaast zullen we in lijn met het WBP6 en de Omgevingswet, zo vroeg als mogelijk meedenken en adviseren in planvormingsprocessen van met name gemeenten.

Samenwerking gemeenten

Het team Vergunningverlening brengt het waterbelang in via watersprekuren. In de watersprekuren kunnen uitvoeringsgerichte adviezen gegeven worden, wordt gewerkt aan relatiebeheer en draagt zo bij aan borging van het waterbelang in de ruimtelijke ordening.

VTH gaat daarnaast actief bijdragen aan het verhogen van de effectiviteit van omgevingstafels, door onder andere het delen van praktijkervaringen, het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het inbrengen van actuele kennis over toetsingskaders en regelgeving. Op deze manier wordt geborgd dat het waterbelang ook binnen bredere ruimtelijke afwegingen voldoende aandacht krijgt.

Vergunningverlening

We reguleren activiteiten en directe lozingen in en rondom het watersysteem middels het verstrekken van omgevingsvergunningen voor wateractiviteiten, maatwerkvoorschriften en beoordelen van meldingen. Eind 2026 hebben we 90% van ons vergunningenbestand voor lozingen in oppervlaktewater geactualiseerd en KRW-proof gemaakt.

Andere concrete actiepunten zijn het actief ondersteunen van initiatiefnemers bij het correct indienen van vergunningaanvragen, ervoor te zorgen dat aanvragen voldoen aan alle vereisten en efficiënt kunnen worden verwerkt. Hiermee willen we het aantal onnodige zorgplichtmeldingen met 50% verminderen.

Subsidies

We verlenen subsidie voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Met de subsidieregeling “Groenblauw Buurtidee” ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan maatschappelijke opgaven als klimaatadaptie, waterbewustwording en energietransitie. Daarnaast leveren we een bijdrage aan het verstrekken van subsidies via het landbouwportaal voor het verbeteren van de water- en bodemkwaliteit.

Afhandeling handhavingsverzoeken

We handelen ingediende verzoeken om handhavend op te treden binnen de wettelijke termijnen af.

Afhandeling incidentmeldingen

We leveren een bijdrage aan de afhandeling van incidentmeldingen. De bevindingen en eventueel genomen acties worden daarbij teruggekoppeld aan de melder.

Toezicht bij vergunningen en meldingen

Toezicht vindt plaats op basis van risico-inschatting bij de vergunning of melding. Hierbij controleren we ook vergunningen ‘eigen werken’ die we verlenen voor de aanleg of het aanpassen van waterstaatswerken. Alle geconstateerde overtredingen worden volgens de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) afgehandeld. Dit betreft de bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke handhaving en het doorgeven van geconstateerde overtredingen aan andere bestuursorganen (zoals NVWA en omgevingsdiensten).

Toezicht illegaliteit

Via surveillance controleren we op de naleving van de geldende regels voor activiteiten in/nabij het watersysteem, grondwateronttrekkingen en lozingen in oppervlaktewater. We zetten lucht- en vaarsurveillance in ter aanvulling op het reguliere toezicht. Waar nodig zetten we handhaving in om overtredingen ongedaan te maken en/of te legaliseren.

Toekomstige beleidsontwikkelingen

Naast het leveren van een bijdrage aan nieuwe beleidsmatige initiatieven die zijn genoemd onder de paragraaf “Water en bodem sturend”, participeren we ook bij het maken van beleidsmatige keuzes waarbij de impact op het werk binnen V&H nog niet meetbaar en onduidelijk is. Een van deze initiatieven waarbij V&H is betrokken betreft het onderzoek of er een vergunningenstructuur moet komen voor onttrekkingen van oppervlaktewater, zodat Rijnland is voorbereid op een toekomst van zoetwatertekort.

Daarnaast zal Vergunningverlening in 2026 inzetten op het verkennen van de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie (AI) om efficiëntie en kwaliteit binnen de werkprocessen te vergroten.

ICT-ontwikkelingen

In 2026 werken we verdere aan de optimalisatie van het Zaaksysteem. Ook geven we verdere invulling aan het BOA registratiesysteem (BRS) en verfijnen we daarvoor de werkprocessen. Dit doen we in nauwe samenwerking met HHSK. Hiermee voldoet Rijnland zo goed als mogelijk aan de eisen van de Wet Politiegegevens (WPG).

Daarnaast verkennen we de vernieuwing van de applicatie voor het Schouwproces. Hierbij houden we rekening met toekomstige ontwikkelingen rondom de actieve diepte-schouw en ook hierbij werken we nauw samen met onze collega's van het HHSK.

Omgevingswet

In 2026 werken we met de beleidsteams aan het verbeteren van de Waterschapsverordening. Deze verbeteringen richten zich op het herstellen van fouten en het optimaliseren van de verordening.

Daarnaast gebruiken we het rapport 'Bouwstenen waterregels in omgevingsplan – Noorderkwartier' van FLO Legal als inspiratiebron voor mogelijke richtingen van verdere doorontwikkeling. Hoewel Rijnland de omgevingsplannen van gemeenten niet zelf kan aanpassen, werken we toe naar een gedeelde basis om met gemeenten het gesprek te voeren en zo de regelgeving beter op elkaar af te stemmen, in lijn met de geest van de Omgevingswet. Dit bevordert consistente, herkenbare regels voor inwoners en bedrijven en ondersteunt een effectieve uitvoering van onze kerntaken.

Interbestuurlijk toezicht

In kader van interbestuurlijk toezicht heeft de provincie Noord-Holland in 2025 het Rijnlandse nalevingsbeleid (Nota naleving 2024), het meest recente bestuurlijk vastgestelde uitvoeringsprogramma (NUP2025) en evaluatie (uitgebreide terugblik 2024) voor VTH-activiteiten opgevraagd. Dit om te verifiëren of Rijnland voldoet aan de kwaliteitseisen die voor VTH zijn opgenomen in het Omgevingsbesluit. In 2026 zal het onderzoek worden vervolgd en/of de bevindingen aan Rijnland worden teruggekoppeld.

Vanuit de provincie Zuid-Holland is dergelijk toezicht richting Rijnland nog niet opgestart.

Advisering BSGR

We adviseren de BSGR over op te leggen aanslagen verontreinigingsheffing en zuiveringsheffing van lozingen van bedrijfsafvalwater en grondwater. Hiertoe voeren we (administratieve)controles uit bij bedrijven die een meetverplichting hebben van het te lozen afvalwater, verlenen we meetbeschikkingen aan meetbedrijven en adviseren we over bij BSGR ingediende bezwaren tegen opgelegde aanslagen.

Daarnaast voeren we aanvullend afvalwateronderzoek uit bij 150 bedrijven als gevolg van het nieuwe belastingstelsel dat per 1 januari 2026 in werking treedt.

2.3. WATERVEILIGHEID

Toezicht bij Primaire keringen

Vergunningen die betrekking hebben op de primaire kering (zeewering) worden veelal 100% gecontroleerd. Bij die vergunningen is Rijnland veelal vroegtijdig aangehaakt. Daarnaast wordt er jaarlijks toezicht gehouden op de tijdige opbouw en afbraak van seizoensgebonden strandbebouwing.

Handhaving dagelijks onderhoud regionale keringen

Aan de hand van de jaarlijkse inspectie van de onderhoudstoestand van regionale keringen, wijzen we onderhoudsplichtigen op de onderhoudsplicht. We doen de handhaving met betrekking tot het herstel van schadepunten in de geest van het besluit dat het bestuur in 2022 heeft genomen met betrekking tot schade aan regionale keringen in relatie tot de dagelijkse onderhoudsplicht. Voorgaande betekent dat we waar nodig met inzet van handhaving het onderhoud afdwingen en schade te doen herstellen als sprake is van verwijtbare schade. Bij niet verwijtbare schade schrijven we de onderhoudsplichtige niet aan. Rijnland gaat zelf schadepunten oppakken die niet-verwijtbaar aan de perceelegeigenaar zijn.

In 2026 besteden we extra aandacht aan opschot op de kering en wijzen we de onderhoudsplichtige erop om het opschot te verwijderen om eventuele verslechtering van de kering te voorkomen.

2.4. VOLDOENDE WATER

Controle op dempingen BGT

We voeren digitaal toezicht en handhaving uit aan de hand van vergelijking van wijzigingen in de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT) met luchtfoto's.

Administratieve controle grondwateronttrekkingen

Bij grondwateronttrekkingen worden administratieve controles uitgevoerd naar de onttrokken hoeveelheden grondwater. Deze gegevens worden geregistreerd in een landelijke database, het Landelijk Grondwater Register (LGR) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Controle peilafwijkingen

Vergunde onderbemalingen worden gecontroleerd op het voeren van het juiste peil. We zetten handhaving in bij op te heffen onderbemalingen.

Toezicht onderhoudsplicht in overige watergangen

Tijdens de reguliere schouw controleren we de onderhoudsplicht voor overige watergangen. Ook nemen we knelpunten "bagger" mee.

In het kader van het project aanpak baggerachterstand overig water onderzoeken we de mogelijkheid om tijdens de najaarsschouw in onze brieven ook op de toekomstige diepteschouw en baggeronderhoudsplicht te wijzen.

Ondersteuning uitvoering onderhoudswerkzaamheden

Bij de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden door Rijnland wordt handhaving ingezet bij problemen.

Daarnaast controleren we of bagger en grondtoepassingen in opdracht van Rijnland op een legale en wetmatige wijze worden uitgevoerd.

2.5. SCHOON EN GEZOND WATER

Toezicht agrarische lozingen

- We voeren bedrijfscontroles uit in de bollenteelt, glastuinbouw en dierhouderij. Bij de controles besteden we aandacht aan de opslag van bedrijfs(afval)stoffen en het voorkomen van de lozing van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten in oppervlaktewater.
- We controleren of bedrijven met glastuinbouw hebben voldaan aan de registratieplicht van het gebruik of de emissie van meststoffen.
- Bij boomteeltbedrijven voeren we perceelsgewijze controles uit gericht op de conditie van windschermen en beschoeiingen en de breedte van de teelvrije zone.
- Via surveillance controleren we op de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting in de buitenlucht en op de naleving van de teelvrije zone.
- In het veenweidegebied controleren we graslandpercelen perceelsgewijs op de toepassing van meststoffen in de mestvrije zone en sloottaluds.
- Daarnaast controleren we alle bollenpercelen op naleving van de voorgeschreven teelvrije zone en op de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen in de teelvrije zone en sloottaluds.

Toezicht toepassing grond en bagger in oppervlaktewater

We houden toezicht op het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie in oppervlaktewater. Voor 2026 staan vooralsnog geen grootschalige toepassingen gepland. Naast toezicht worden ook de meldingen van toe te passen bouwstoffen, grond en baggerspecie getoetst/beoordeeld.

Toezicht niet agrarische lozingen

We controleren een aantal niet agrarische bedrijven die op oppervlaktewater lozen. Daarnaast controleren we Schiphol op toepassing van de-icing (ijs- en sneeuw vrijmaken van vliegtuigen) in relatie tot de waterkwaliteit.

Toezicht op registratie emissie

Er wordt invulling gegeven aan de verplichting om elektronisch milieujaarverslagen te beoordelen van bedrijven die hun emissies naar o.a. water in een integraal PRTR-verslag (Pollutant Release and Transfer Register) moeten rapporteren.

Advisering SEVESO-inrichtingen

De advies- en toezichtstaken met betrekking tot Seveso-inrichtingen worden namens Rijnland door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) uitgevoerd. Voor 2026 staat voor drie bedrijven een inspectie gepland.

Seveso inrichtingen zijn bedrijven met relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen, zoals bedoeld in de Europese Seveso III richtlijn. Binnen ons beheersgebied zijn acht van dergelijke bedrijven gehuisvest waar AGV namens Rijnland periodiek advies- en toezichttaken uitvoert.

Landelijke ontwikkelingen

V&H levert een bijdrage bij het maken van beleidsmatige keuzes die in meer of mindere mate impact hebben op het werk binnen V&H. Zo participeert V&H in een landelijke werkgroep die zich bezighoudt met de harmonisatie van regelgeving met betrekking tot meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot teeltvrije zones en bufferstroken.

Daarnaast werken we met ketenpartners samen op het gebied van toezicht en handhaving waaronder de NVWA. In 2026 onderzoeken we of de samenwerking met NVWA verder verbeterd kan worden.

Eind 2025 is de regelgeving voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie aangepast. Volgens deze regelgeving kunnen landbouwers GLB-subsidie ontvangen indien zij zich houden aan zogenaamde conditionaliteiten. De waterschappen hebben samen met o.a. de NVWA, de provincies en de Gemeenten een belangrijke toezichthoudende rol op de naleving van de conditionaliteiten. In 2026 melden we aan RVO/NVWA, binnen onze bevoegdheid, geconstateerde overtredingen van het niet naleven van de geldende GLB-regelgeving.

2.6. WATERKETEN

Advisering Waterketen

Met gemeenten wordt samengewerkt aan het optimaliseren van de afvalwaterketen waarbij het terugdringen van riool-overstorten wordt nagestreefd. De prioriteit wordt gelegd bij de waterkwaliteitsknelpunten uit de KRW-analyses. Daarnaast stimuleren we gemeentes om data te delen, zodat gezamenlijk betere informatie beschikbaar is waardoor beide partijen beter kunnen sturen in de hele afvalwaterketen (waaronder het opstellen van betrouwbaardere afvalwaterprognoses voor onze AWZI's en het in kaart brengen van rioolvreemd water dat niet thuishoort op de afvalwaterzuivering).

Afspraken worden vastgelegd in waterketenplannen/omgevingsprogramma's.

Toezicht AWZI's

De resultaten van effluentbemonsteringen van Rijnlandse AWZI's waarvan wij het bevoegd gezag zijn worden administratief getoetst aan de geldende normen. Bij overtredingen handelen wij conform de in de Nota naleving 2024 opgenomen handhavingstrategie (opschalen in de lijn) om de overtredingen te doen beëindigen.

Regulering

Lozingen vanuit AWZI's worden gereguleerd middels het verlenen en/of actualiseren van maatwerkbesluiten en zorgplichtdocumenten.